

til. Alt dette dog samtidig med, at der blev etableret en rigtig domstol med jurister og uddannede dommere, således at der også kunne føres sager efter normal dansk procedure, men samtidig kun dømmes efter den grønlandske kriminallov, der ikke indeholdt straf som begreb.

Den overordnede styring af hele det retslige område forblev under den danske justitsminister og i sidste ende det danske Folketing. Men måden, retsforholdene i Grønland kunne forvaltes på, var og blev grønlandiseret.

Der er derfor ingen tvivl om, at fædrene til dette særlige grønlandske retssystem var forud for deres tid i deres holdning til vores behov for en grønlandisering af vores samfund. De forstod det, som åbenbart i dag er vanskeligt for mange at forstå, nemlig at vi har brug for vores egen grønlandske grundlov i stedet for den danske, hvilket vi påpeger. De forstod nemlig, at de gode gamle danske ord fra Jyske Lov, som vi har liggende heroppe i Vandrehallen til daglig påmindelse om, at med lov skal land bygges, er evigt sande for ethvert folk, der ønsker at værne om sit eget land og sin egen identitet og sin egen selvbestemmelsesret.

Men netop udviklingen af de love, der til enhver given tid passer til den udvikling, samfundet har, er naturligvis en dynamisk proces, der netop er afhængig af samfundets udvikling. Derfor blev det efter hjemmestyrets indførelse og særlig gennem 1980'erne og 1990'erne mere og mere klart, at det retssystem, der var progressivt og positivt for den grønlandske sikring af egen identitet og kultur i 1950'erne, ikke længere fungerede sådan.

Kl. 10:57

Med det moderne industrisamfunds overtagelse af den gamle fangerkultur og med de store byers overvægt i forhold til de mindre bygdesamfund forandrede kriminaliteten i Grønland sig også og forblev desværre ikke længere så uskyldig, som da man lavede det grønlandiserede og straffrie retssystem for landet.

Flere og flere grove forbrydelser medførte, at flere og flere grønlandske forbrydere måtte sendes til lukkede anstalter i Danmark for at afsone deres forbrydelse – dog stadig uden en strafudmåling, da dette ikke kunne finde sted ifølge grønlandsk lovgivning eller grønlandsk rets-sædvane. Flere og flere sager blev af en så indviklet karakter, at lægdommersystemet på mange måder og på mange områder ikke indeholdt de nødvendige ressourcer, videnskæssigt eller

personalemæssigt, til at håndtere sagerne. Det blev en af vore tidligere meget kendte og højt agtede kolleger og formand for dette høje Ting, hr. Erling Olsen, der i sin daværende egenskab af fremragende dansk justitsminister bandt denne knude op og efter aftale med det grønlandske landsstyre i 1994 nedsatte en fælles ekspertkommission mellem den danske og den grønlandske regering med henblik på at gennemgå og revidere hele det grønlandske retssystem. Kommissionen, der som sædvanlig oprindeligt skulle være hurtigarbejdende, har været ganske mange år om at nå til sine konklusioner og derefter oven i købet adskillige år om at få dem oversat til grønlandsk.

Det skal ikke skjules, at i de senere år er situationen på retsområdet i Grønland desværre blevet en hel del værre, end den var i 1994. Specielt har problemerne omkring de grønlandske fanger i de danske fængsler uden tidsbestemte straffe udviklet sig til en skamplet for begge vore lande og da også bragt os i det internationale søgelys for krænkelse af menneskerettighederne.

Dette forhold har jeg bragt op, efter jeg blev valgt til Folketinget, og jeg har indtil nu haft den glæde at se, at der i det mindste er kommet bedre forhold for de grønlandske indsatte i danske fængsler; bl.a. vil jeg nævne, at der er indført en misbrugsbehandling ved justitsministerens foranstaltning, som jeg gerne vil kvittere for. Det er en solstrålehistorie i et ellers mørkt kapitel i denne sag. Med planerne om at opføre en lukket forvaringsanstalt i Grønland tændes der et nyt lys i dette – som sagt – mørke kapitel.

Derfor kan jeg også her kun udtrykke min glæde over, at hele det lovkompleks, som vi nu behandler, er et udtryk for en helt usædvanlig god aftale mellem det grønlandske landsstyre og den danske regering, der også indeholder en aftale om nu endelig at få etableret det lukkede fængsel i Grønland, der endegyldigt kan afslutte elendigheden for de grønlandske fanger i Herstedvester.

Idet jeg skal henvise til Landstingets udtalelser, specielt Landstingets Lovudvalgs udtalelse, som jeg ved er tilgæet Retsudvalget, skal jeg til slut udtrykke min støtte til de fremsatte lovforslag.

Kl. 11:01

Formanden:

Tak til hr. Lars-Emil Johansen. Så er det justitsministeren.